Lietuvos korupcijos žemėlapis

LRSTT Antikorupcinio švietimo skyriaus
vyriausioji specialistė Rita Šikšnienė
2023-03-22

Korupcija – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje.

Ne tik nusikaltimai, tačiau ir tarnybiniai, etikos pažeidimai, nepotizmas, kronizmas, neteisėtas lobizmas ...

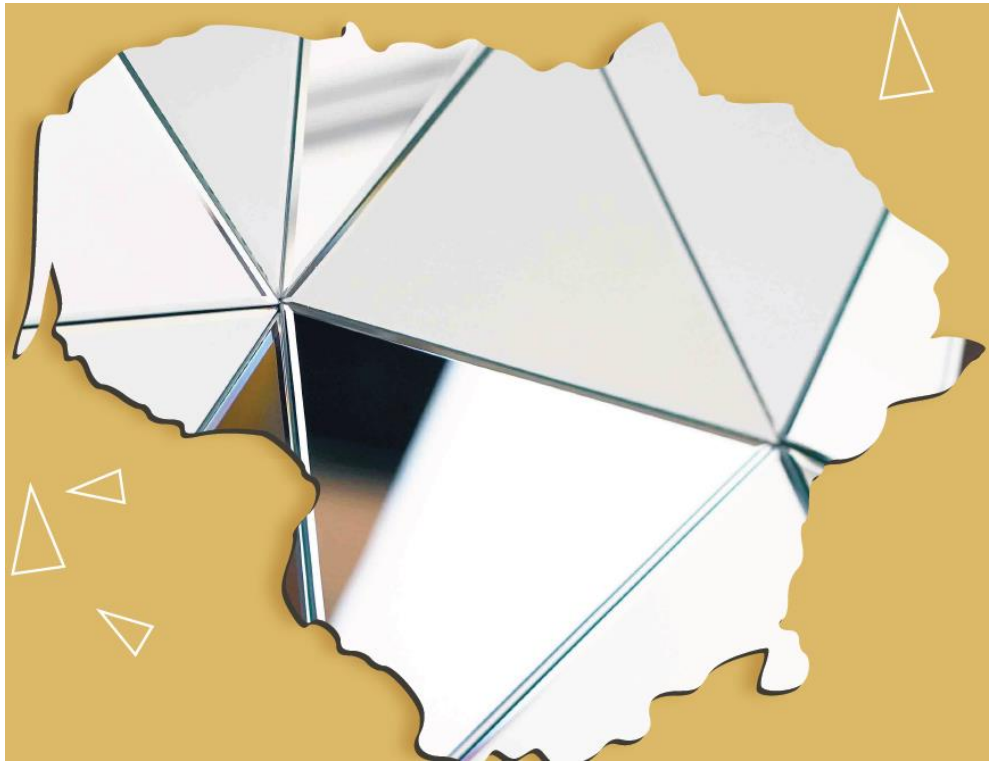

Skaidri, pilietiška, aktyvi visuomenė – stipri valstybė

Korupcijos prevencijos įstatymas.

14 straipsnis. Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

1. Antikorupcinio sąmoningumo didinimas vykdomas kaip **neatskiriama švietimo dalis ir ugdymas** (...).

2. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras, įgyvendindamas šį įstatymą, užtikrina, kad **į pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas būtų įtraukiamos temos, susijusios su antikorupcinio sąmoningumo didinimu**.

Antikorupcinė aplinka švietimo įstaigoje

- ✓ Įstaigos veikloje
- ✓ Ugdymo procese

Antikorupcinio sąmoningumo ugdymas mokykloje

Antikorupcinės aplinkos kūrimas įstaigoje

Skaidrumo akademija mokytojams skaičiais

81	10	8	4	1531
Bičiuliai	Dalyvių	Mentoriai	Renginiai	Dalyvių renginiuose

PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

PROGRAMOS BENDRUOMENĖ

ANTIKORUPCINIO UGDYMO METODINĖS IR EDUKACINĖS PRIEMONĖS

RENGINIAI

Korupcijos pasekmės – situacijos analizė

- Nepriklausomo tyrimų centro „RAND Europe“ duomenimis korupcijos rizikos galimai sukeliama tiesioginė ir netiesioginė **žala Lietuvai gali siekti** 11,4 % BVP arba iki **4,44 mlrd. eurų**.

- 2022–2033 metų Nacionalinė darbotvarkė korupcijos prevencijos klausimais, 2022 m. birželio 28 d. Seimo nutarimas Nr. XIV-1178.

KORUPCIJOS SUVOKIMO INDEKSAS 2022

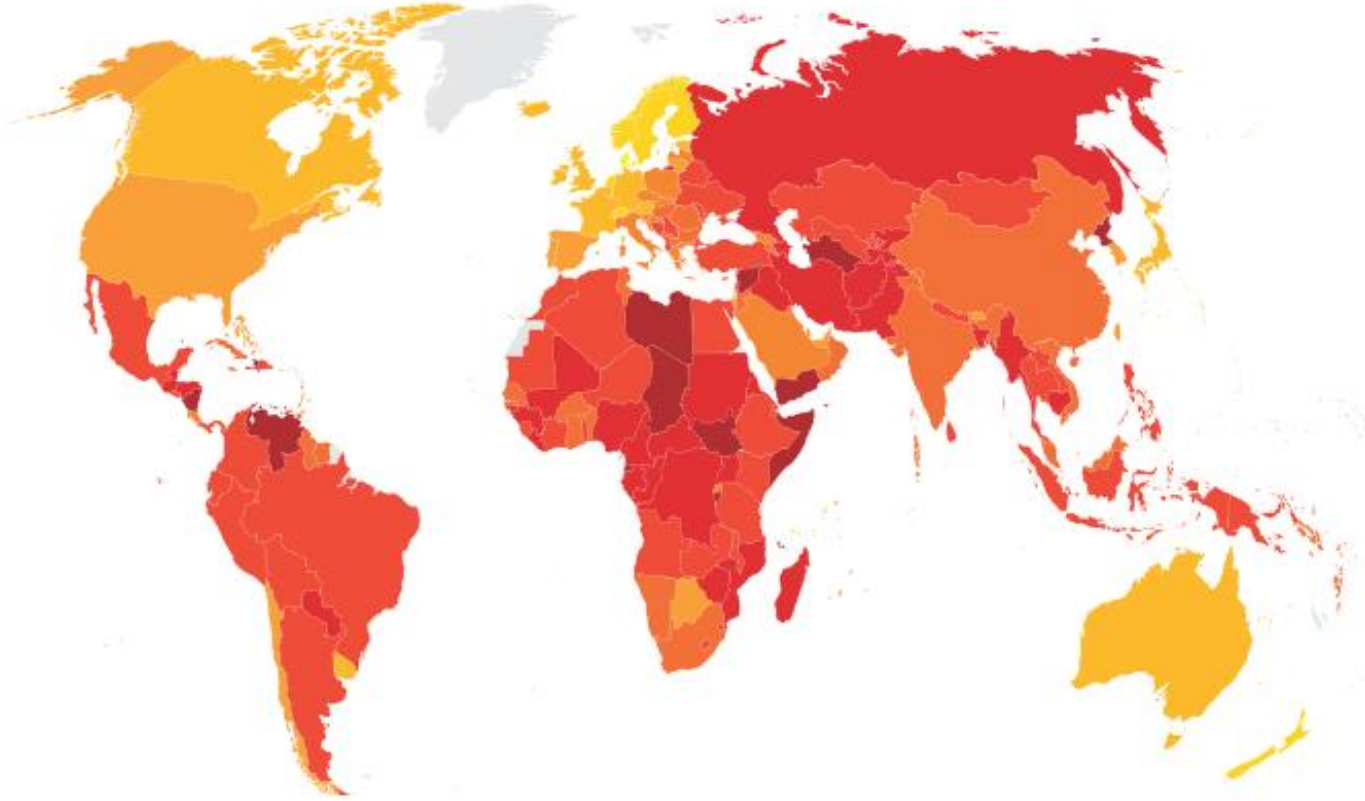

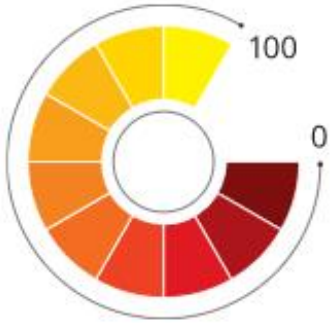

Esama padėtis 180 valstybių vertinama 100 balų skalėje nuo 0 iki 100.

0 - **labai korumpuota**
100 - **visiškai nekorumpuota**

Korupcijos suvokimo indekso kaita 2012-2022

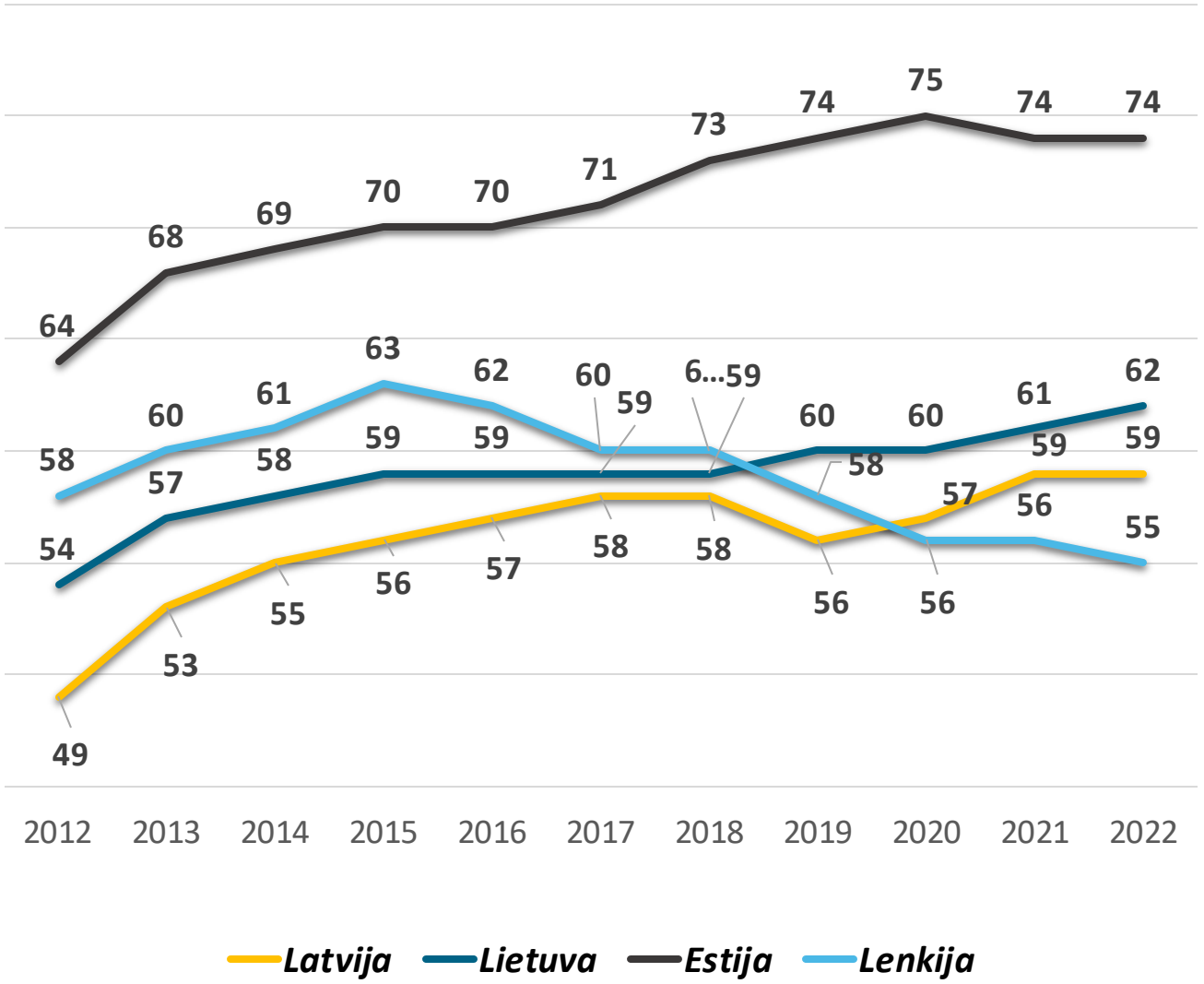

LIETUVOS POZICIJA

33/180 PASAULYJE

12/27 EUROPOS SĄJUNGOJE

2 BALAIS ŽEMESNIS ĮVERTIS NEI ES VIDURKIS

Transparency International tyrimas „Korupcijos suvokimo indeksas“, 2022 m.

ES šalių korupcijos suvokimo indeksas (KSI) 2022

Vieta	Valstybė	Balas	Vieta	Valstybė	Balas
1	Danija	*90*	39	Latvija	*59*
2	Suomija	*87*	41	Čekija	*56*
5	Švedija	*83*	41	Italija	*56*
8	Nyderlandai	*80*	41	Slovėnija	*56*
9	Vokietija	*79*	45	Lenkija	*55*
10	Airija	*77*	49	Slovakija	*53*
10	Liuksemburgas	*77*	51	Graikija	*52*
14	Estija	*74*	51	Kipras	*52*
18	Belgija	*73*	54	Malta	*51*
21	Prancūzija	*72*	57	Kroatija	*50*
22	Austrija	*71*	63	Rumunija	*46*
33	**Lietuva**	*62*	72	Bulgarija	*43*
33	Portugalija	*62*	77	Vengrija	*42*
35	Ispanija	*60*			

Korupcijos pasekmės – situacijos analizė

- Dauguma jaunų žmonių gerai supranta, kokį žalingą poveikį korupcija daro šalies vystymuisi, verslo ir ekonomikos plėtrai, tačiau **nemaža dalis jaunimo nežino, kaip tai veikia juos pačius ir artimą aplinką**.

- Tyrimas atliktas įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Šiaulių apskrities jaunimo nepakantumo korupcijai nuostatų formavimas“, projekto Nr.10.1.2- ESFA-K-917-02-0017

„Lietuvos korupcijos žemėlapis“

Tyrimo pradžia – 2001 m.

Inicijuotas „Transparency International“ Lietuvos skyriaus, nuo 2011 m. – koordinuojamas STT.

Tyrimo dalys: korupcijos suvokimas, korupcinė patirtis ir antikorupcinis potencialas.

Tikslinės grupės: gyventojai, įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai.

Respondentų skaičius 2021 m.:
1005 gyventojai,
503 įmonių vadovai,
697 valstybės tarnautojai.

KORUPCIJOS SUVOKIMAS

KORUPCIJOS PAPLITIMO SUVOKIMAS

KORUPCIJA – LABAI RIMTA PROBLEMA LIETUVOJE

Gyventojai

35%

4 vietoje ↑1

tarp kitų problemų

Įmonių vadovai

26%

5-6 vietoje ↓1

tarp kitų problemų

Valstybės tarnautojai

31%

6 vietoje ↓2

tarp kitų problemų

KORUPCIJA – PROBLEMA VEIKTI VERSLUI LIETUVOJE

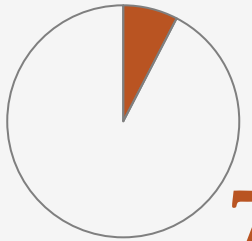

Įmonių vadovų teigia, kad korupcija – labai rimta problema vykdant veiklą Lietuvoje

7% ↓8%

KORUPCIJOS MASTO KAITOS VERTINIMAS

PER PRAĖJUSIUS 5 METUS, KORUPCIJOS MASTAI:

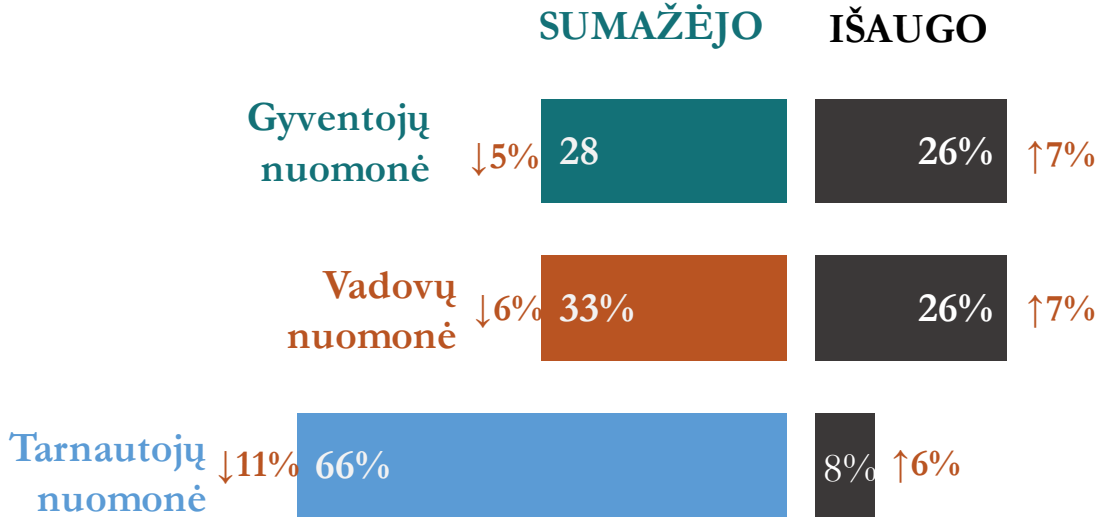

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

KORUPCINĖ PATIRTIS

KORUPCIJOS PATIRTIS

PER PASTARUOSIUS 12 MĖN. TEKO DUOTI KYŠĮ

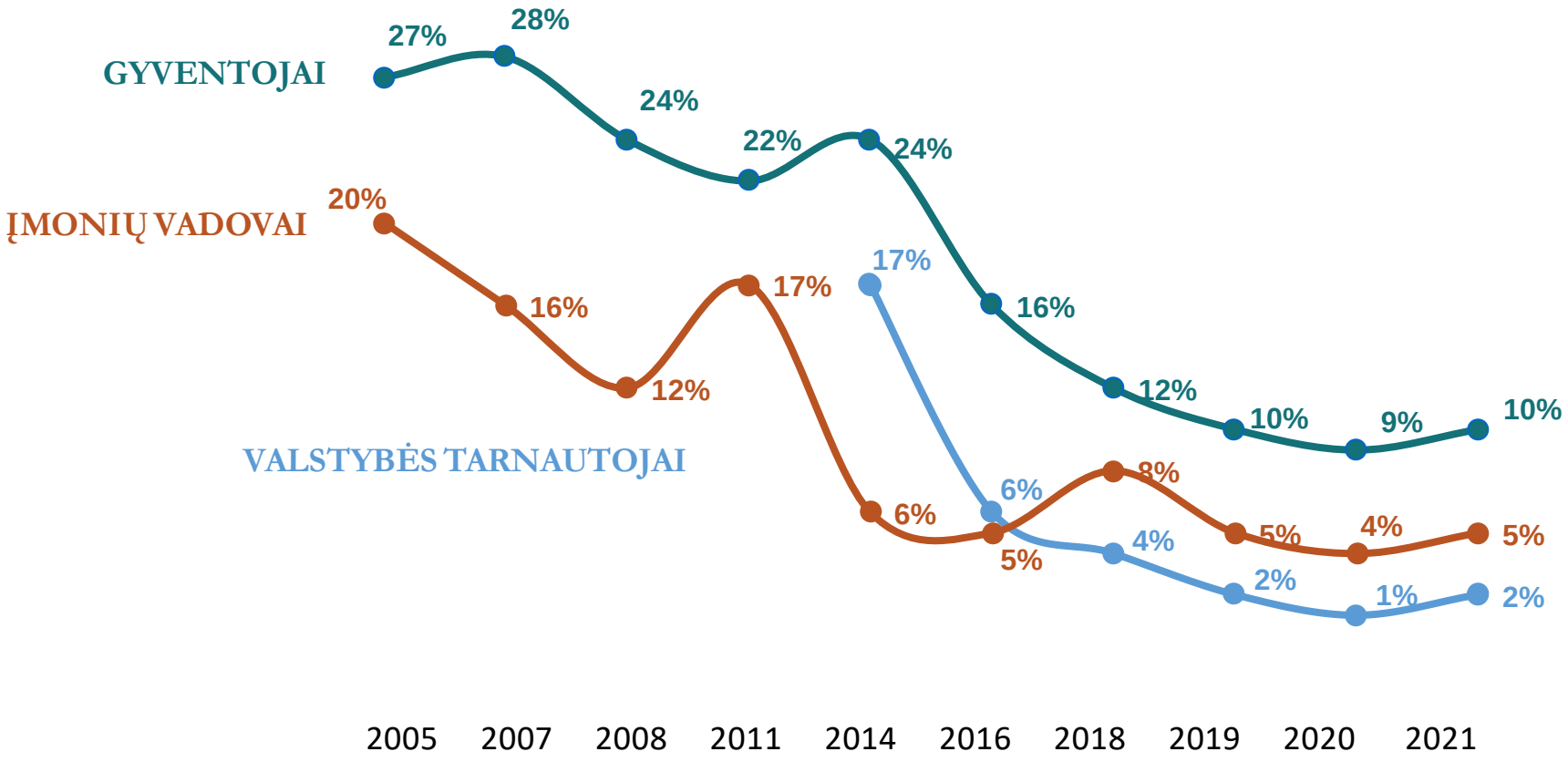

KORUPCIJOS PAPLITIMO INSTITUCIJOSE VERTINIMAS

INSTITUCIJŲ/SRIČIŲ KORUMPUOTUMO VERTINIMAS

Įvardinkite 5 institucijas, kurios, jūsų nuomone, šiuo metu Lietuvoje yra labiausiai korumpuotos

Gyventojų nuomonė

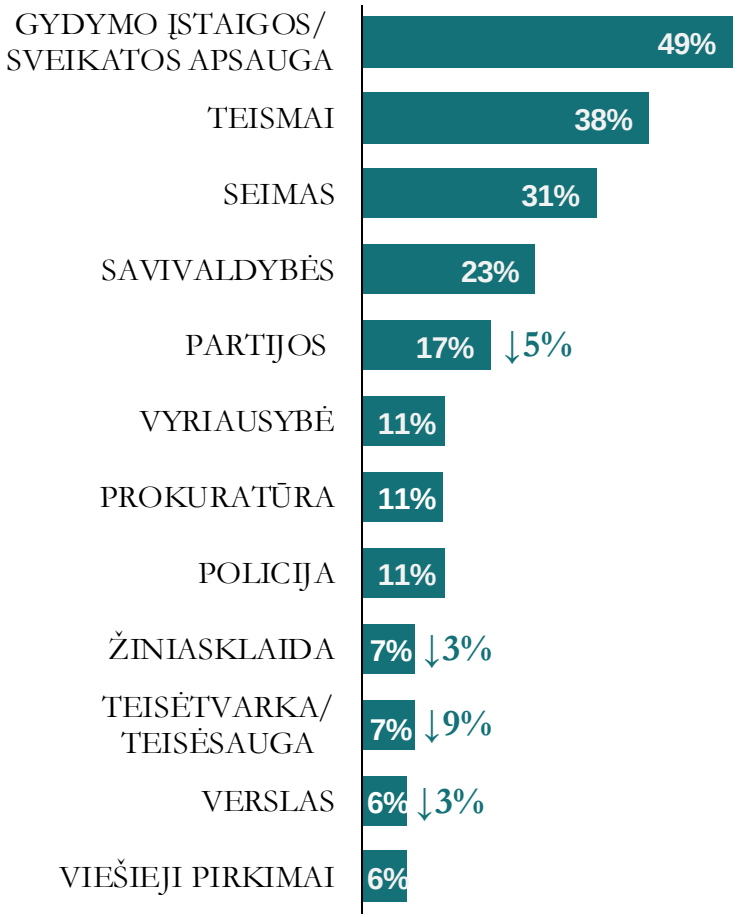

Įmonių vadovų nuomonė

Valstybės tarnautojų nuomonė

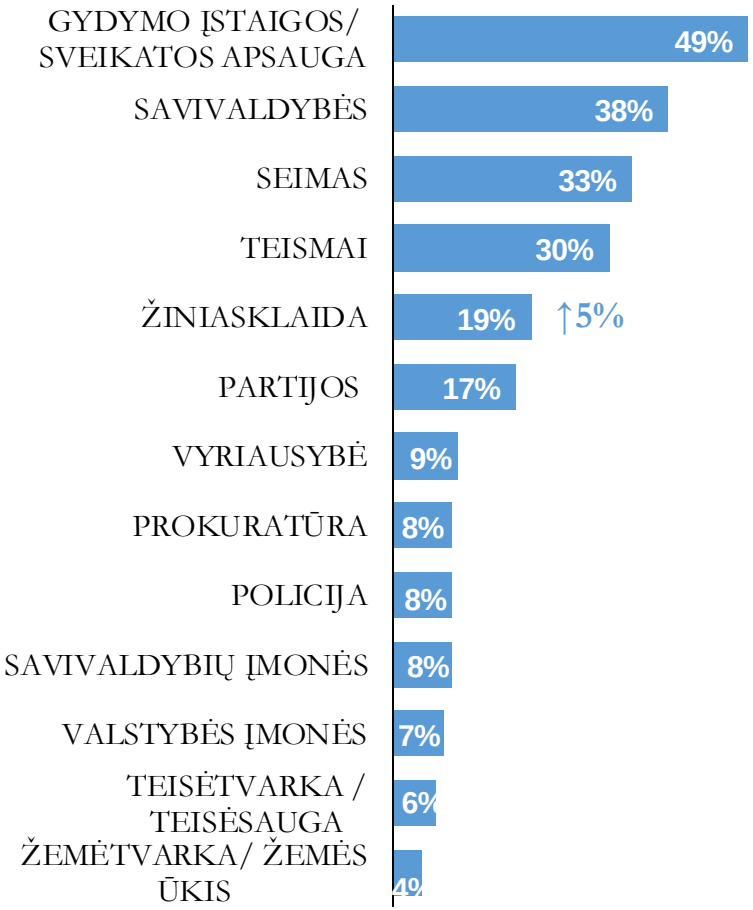

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

MINISTERIJŲ IR JOMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ KORUMPUOTUMO VERTINIMAS

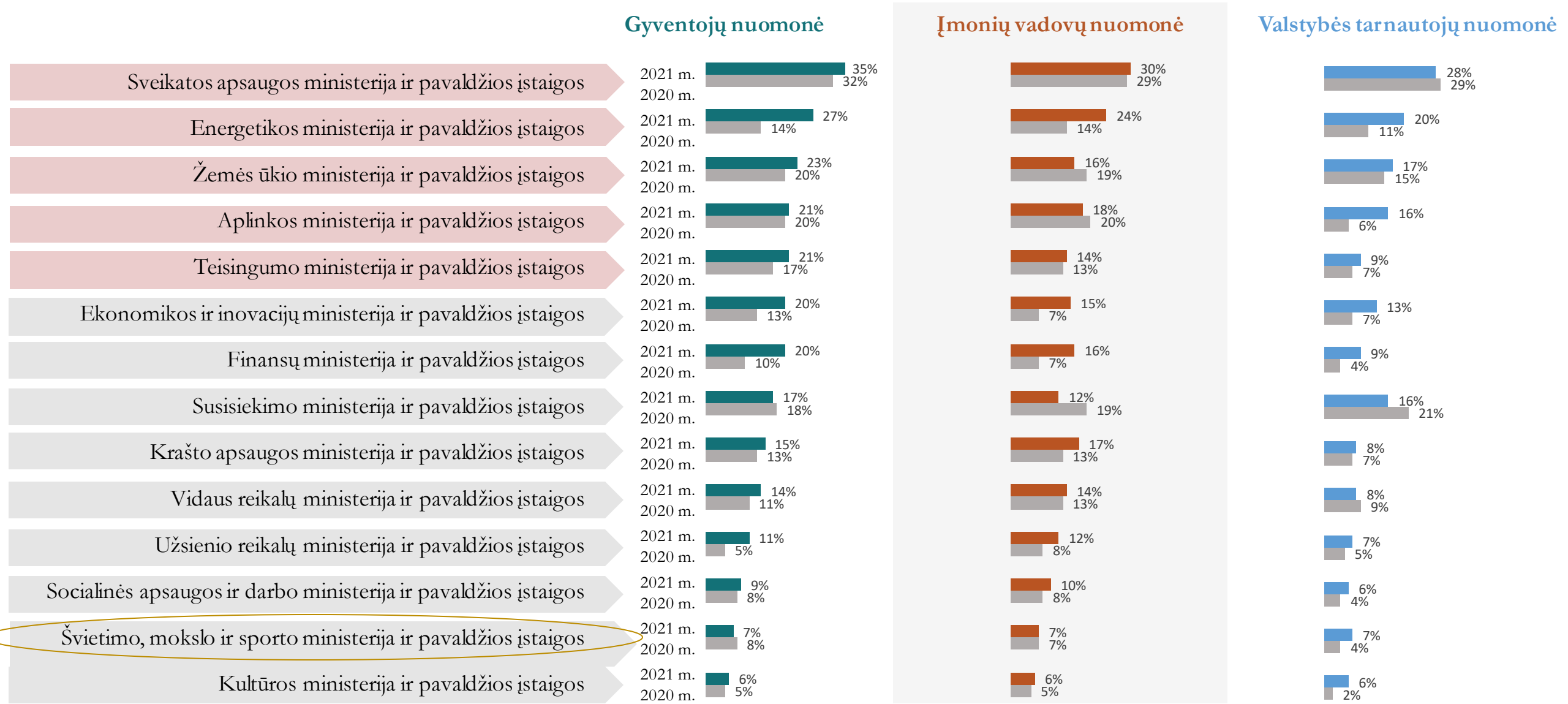

% „korupcija labai paplitusi“

Iki 2020 m. vertintos tik ministerijos, nuo 2020 m. ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos

LABIAUSIAI PAPLITUSIOS KORUPCIJOS FORMOS

Gyventojų nuomonė

NEPOTIZMAS	↓10%	64%
PARTIJŲ NARIŲ PROTEGAVIMAS	↓7%	59%
PAPIRKIMAS	↓7%	51%
SPRENDIMŲ PRIĖMIMO VILKINIMAS	↓3%	51%

Įmonių vadovų nuomonė

NEPOTIZMAS	↓11%	50%
SPRENDIMŲ PRIĖMIMO VILKINIMAS		50%
PARTIJŲ NARIŲ PROTEGAVIMAS	↓9%	48%
PALANKIŲ ĮSTATYMŲ TAM TIKRAI GRUPEI PRIĖMIMAS		46%

Valstybės tarnautojų nuomonė

PARTIJŲ NARIŲ PROTEGAVIMAS		64%
NEPOTIZMAS		56%
PALANKIŲ ĮSTATYMŲ TAM TIKRAI GRUPEI PRIĖMIMAS		45%
PAPIRKIMAS	↑9%	42%

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

KORUPCINIŲ SITUACIJŲ PAPLITIMAS

GYVENTOJŲ PATIRTIS IR NUOMONĖ

TARNYBINIO AUTOMOBILIO NAUDOJIMAS ASMENINIAIS TIKSLAIS

ASMUO GYDYTOJUI ATSIDĖKOJA PINIGAIS PO SĖKMINGAI ATLIKTOS OPERACIJOS

ASMUO TIK DĖL TURIMŲ PAŽINČIŲ ĮSIDARBINA Į VALSTYBĖS INSTITUCIJĄ

ASMUO PASINAUDOJA PAŽINTIMIS, KAD JAM REIKALINGA PASLAUGA BŪTŲ ATLIKTA GERIAU IR GREIČIAU

KIEK ATVIRAS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS LIETUVOJE?

AR LIETUVOJE Į SPRENDIMŲ PRIĖMIMĄ VIENODAI GALI ĮSITRAUKTI VISOS SUINTERESUOTOS GRUPĖS? ĮVERTINKITE, KIEK ATVIRAS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS LIETUVOJE

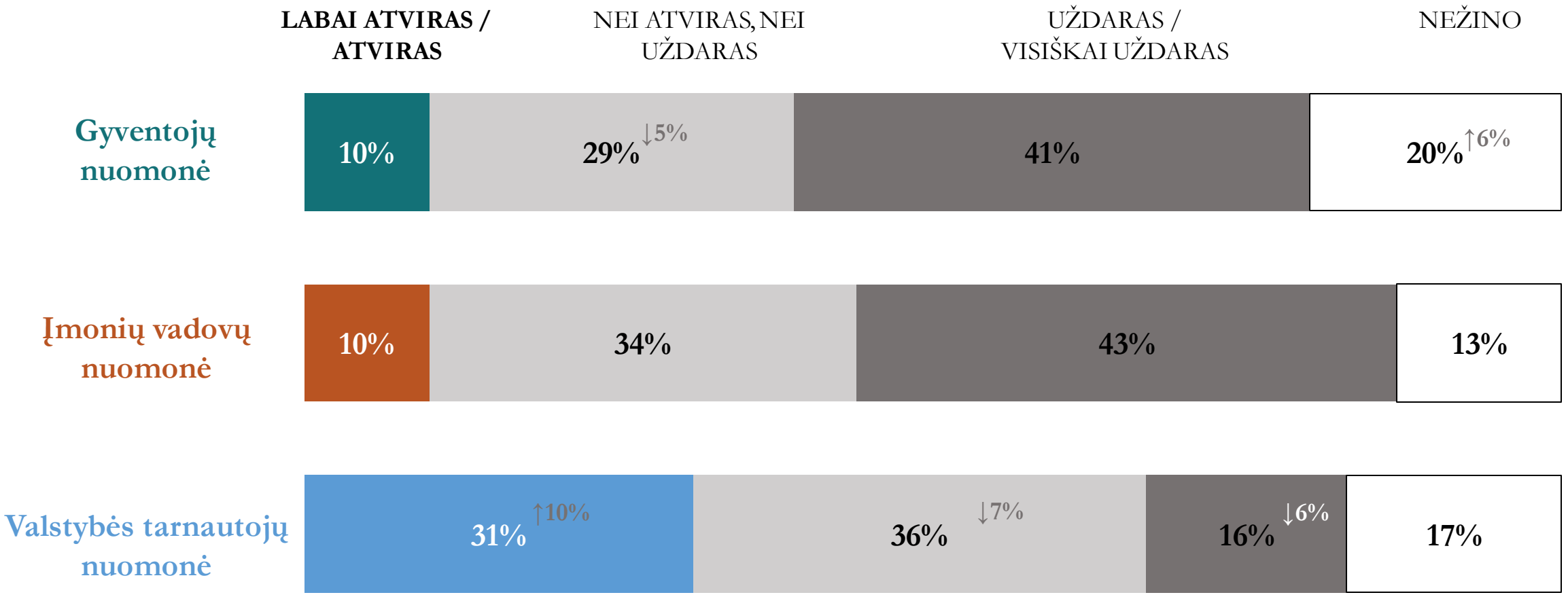

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS: SRITYS

KOKIOSE SRITYSE DAŽNIAUSIAI SIEKIAMA DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI LIETUVOJE?

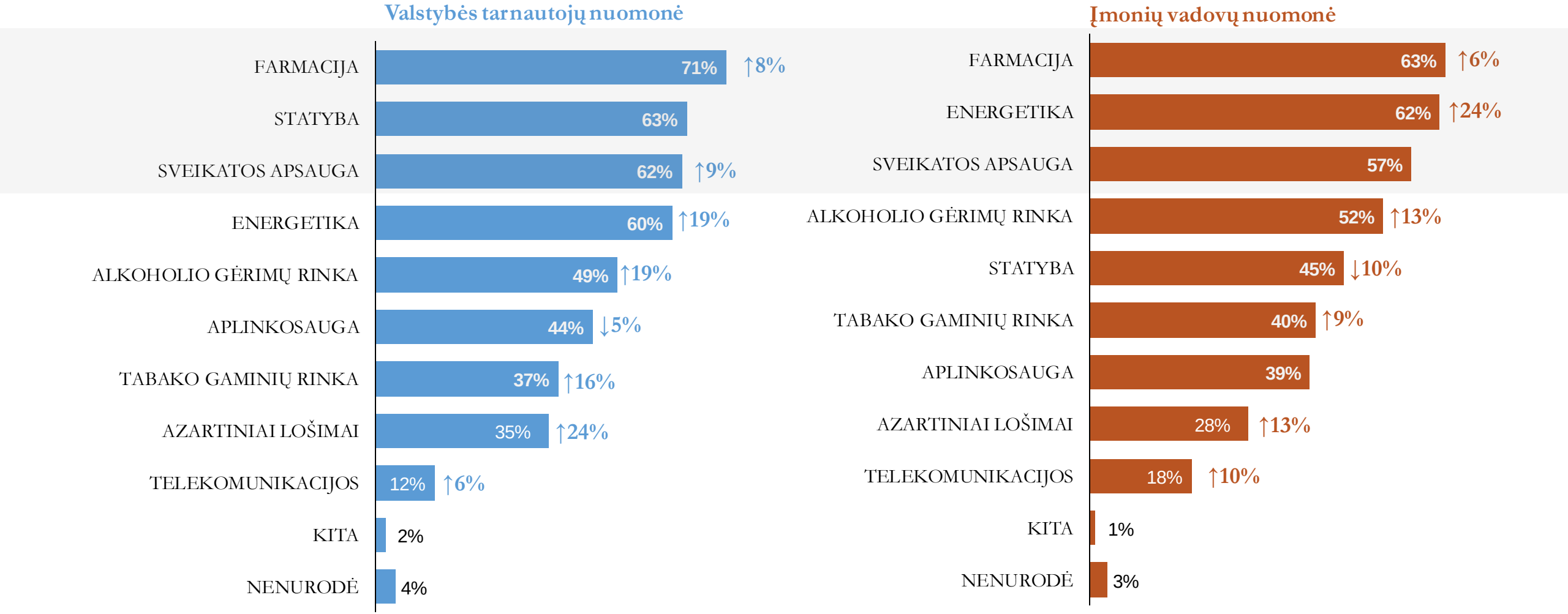

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

PRANEŠIMO APIE KORUPCIJĄ POTENCIALAS

PRANEŠIMAS APIE KORUPCIJĄ

GYVENTOJAI

21% PRANEŠTŲ

4% PRANEŠĖ

ĮMONIŲ VADOVAI

27% PRANEŠTŲ

9% PRANEŠĖ

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI

56% PRANEŠTŲ

14% PRANEŠĖ ↓7%

NEPRANEŠIMĄ PATEISINANČIOS PRIEŽASTYS

Prašau išsirinkti tris priežastis, kurios galėtų pateisinti nutylėjimą apie kyšio davimą ar paėmimą

Gyventojai

Praneše nukenčia skaudžiausiai	48%
Nėra prasmės, nes nenuteis	38% ↓5%
Visi žino, niekas nepraneša	33%

Įmonių vadovai

Praneše nukenčia skaudžiausiai	45% ↓6%
Nėra prasmės, nes nenuteis	40%
Visi žino, niekas nepraneša	29% ↓5%

Valstybės tarnautojai

Praneše nukenčia skaudžiausiai	44% ↑5%
Nėra įsitikinę, kad tai korupcija	33% ↓11%
Nėra prasmės, nes nenuteis	28%

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2020 m.

DALYVAVIMAS ANTIKORUPCINĖJE VEIKLOJE

GYVENTOJAI

	2007	2011	2014	2016	2018	2019	2020	2021
Žino, kur kreiptis	18%	24%	27%	39%	46%	48%	50%	52%
Praneštų apie korupciją	24%	26%	18%	23%	17%	22%	19%	21%
Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje	15%	15%	12%	12%	8%	9%	8%	10%

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI

	2008	2011	2014	2016	2018	2019	2020	2021
Žino, kur kreiptis	79%	76%	61%	72%	86%	86%	88%	84%
Praneštų apie korupciją	-	-	29%	42%	54%	52%	53%	56%
Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje	28%	26%	22%	31%	33%	30%	28%	-

INFORMACIJOS APIE KORUPCIJĄ ŠALTINIAI

GYVENTOJŲ PATIRTIS IR NUOMONĖ

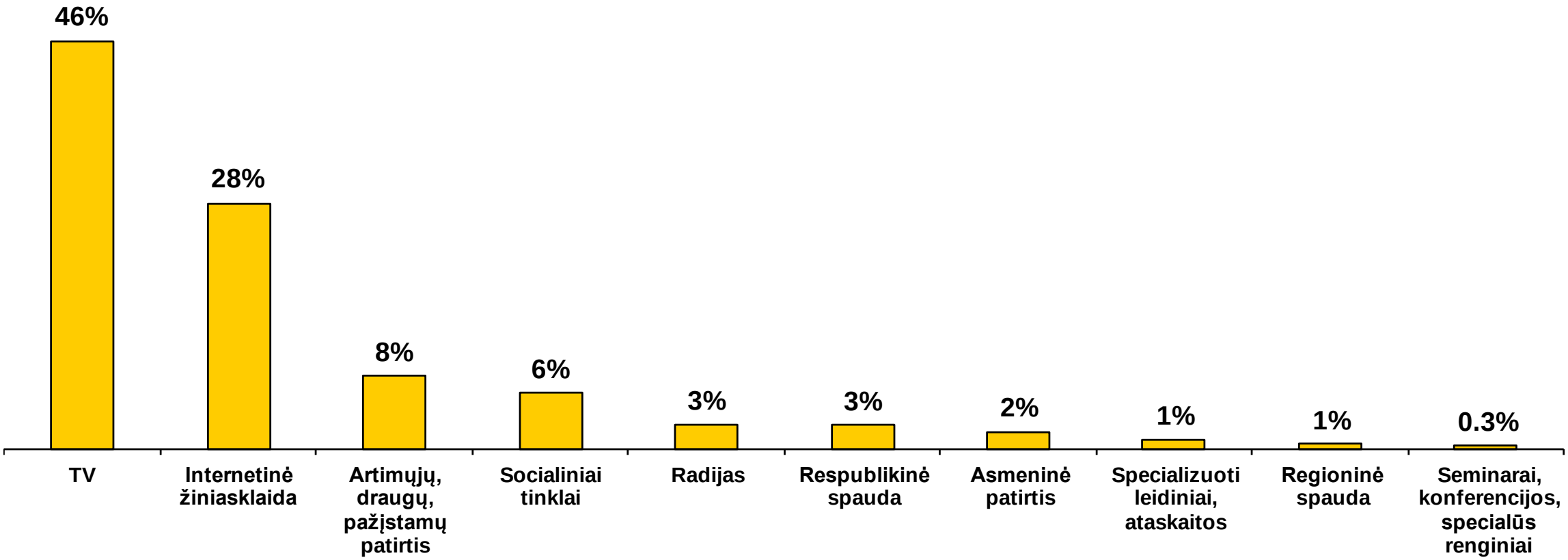

Skaidrumą kuriame kartu
www.stt.lt

SKAIDRUMO AKADEMIJA
MOKYTOJAMS

erdvė ieškoti ir dalintis patirtimi!

Kontaktai:
STT Antikorupcinio švietimo skyriaus
vyriausioji specialistė
Rita ŠIKŠNIENĖ
El. p. rita.siksniene@stt.lt
Tel. Nr. (8 706) 63316, 8 686 02494

SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA